

Rahvusvaheline konverents
SALME - KAS ESIMESTE VIKINGITE MATUSEPAIK?

Meil on hea meel kutsuda kõiki huvilisi osalema **31. oktoobril 2013 Kuressaare Linnateatris (Tallinna tänav 20) toimuval** rahvusvahelisel konverentsil
“Salme – kas esimeste viikingite matused?”

2008.a. septembris leiti Saaremaalt Salmelt Eestis ainulaadne ja Baltimaade seni vanim teadaolev muinaslaev. Kuju poolest sarnanes laev hilisemate viikingite sõjalaevadega: see oli kiire, kerge ja hästi juhitud. Salme muinaslaevade mõistatuste selgitamiseks-lahendamiseks on mitme eriala teadlased viis aastat pingsalt tööd teinud. Uurimistulemused on toonud Saaremaale rahvusvahelist ning ülemaailmset tähelepanu. Tegemist on maailmamõõtu sensatsiooniga, sest viikingiajastu algus on nihkumas pea sajandi võrra ettepoole, kui seni arvati.

Korraldatav rahvusvaheline konverents aitab kaasa nii nende leidude edasisele süvendatud uurimisele mitmekülgses kontekstis kui ka leiukoha – Salme ja kogu Saaremaa – tutvustamisele turismi- ja kohalike inimeste jaoks. Lähitulevikus on Salme muinaslaevade väljakaevamisi jätkatud ja neid on võimalik näha juba lähitulevikus. Lähitulevikus on Salme muinaslaevade väljakaevamisi jätkatud ja neid on võimalik näha juba lähitulevikus.

KONVERENTSI PROGRAMM

- 9:30 Kogunemine, hommikukohv, registreerimine
- 10:00 Konverentsi avamine – *Angela Nairis* (SA Saaremaa Turism); *Saare maavanem Kaido Kaasik*
- 10:15–10:50 **Jüri Peets – „Salme – müüt ja tegelikkus“**
Jüri Peets on filosoofiadoktor arheoloogia erialal, Tallinna Ülikooli Ajaloo Instituudi vanemteadur. Uurimistöö põhivaldkonnad on muinastehnoloogia, muinasm metallurgia ja -tekstiilidega ning arheoloogiliste esemete konserveerimisega seonduv. Juhtis Salme muinaslaevade väljakaevamisi.
- 10:55–11:30 **Raili Allmäe – „Mehed Salme II laevas“**
Raili Allmäe on Tallinna Ülikooli Ajaloo Instituudi teadur; antropoloog, kelle eriala on arheoloogilised inimluud. Peamised uurimisteemad on seotud muistse inimese, inimpopulatsioonide ja matmiskombestikuga, sh rauaaegsed põletusmatused. Analüüsinud Salme I laevast kogutud luulisi inimsäilmeid, osalenud Salme II matuselaeva arheoloogilistel väljakaevamistel 2010–11, praegu tegeleb teisest laevast pärit luustike uurimisega.
- 11:35–12:20 **Jan Bill – „Norra viikingilaevad – säravad salapärased leiud“**
Professor Jan Bill on Oslo Ülikooli Kultuuriloo Muuseumi viikingilaevade väljapaneku kuraator. Töötas varem Roskilde Viikingilaevade muuseumis ja Taani Riiklikus Muuseumis. Praegu tegeleb uurimisprojektiga *Gokstad Revitalised* ja teeb konserveerimisprojekti *Saving Oseberg* järelvalvet. Bill on kaasatud Oslo uue Viikingiaja Muuseumi arendustöörühma.
- 12:25–13:00 **Marge Kõnsa – "Eelviikingiaegne meresõjandus Läänemeresel"**
Marge Kõnsa on arheoloog, Tartu Ülikooli doktorant, TÜ ajaloo ja arheoloogia instituudi projektijuht ja õppejõud, ERMi lepinguline töötaja. Tema peamised uurimisteemad on muinasaja matmiskombed, asustesarheoloogia ja arheoloogia ajalugu. Ta on avaldanud poolsada teaduspublikatsiooni ja esinenud paarikümnel rahvusvahelisel teaduskonverentsil, kirjutanud populaarteaduslikke artikleid ja publitsistikat ning olnud näituste kuraator ja õppefilmide autor.
www.arheo.ut.ee/MargeKonsa.htm

- 13:00 –13:35 Kosutav kohvipaus
- 13:35 –14:20 **Michael Neiss – „Viikingite loomornament enne ja pärast Salmet“**
Michael Neiss on Uppsala Ülikool Arheoloogia osakonna doktorant, M.A arheoloogia ja religiooniajaloo erialal. Tema doktoritöö käsitleb viikingiaegsete naiste prosse, keskendudes nende mustritele ja tüpoloogiale ning mustrite kognitiivsele ja religioossele tähendusele.
- 14:25–15:00 **Ilmar Tamm – „Mõningaid praktilisi mõtteid (seoses Salme laevaleiuga)“**
Ilmar Tamm on Raudlaeva Maja MTÜ eestvedaja. Organisatsioon teostab Tallinna Lennusadamas merekultuuri arendusprojekte. Viimaseks tööks on rohkem kui 100 aastat tagasi kasutusel olnud klinkerplangutusega päästepaatide rekonstrueerimine Toila Merepääste ja Eesti Meremuuseumi jaoks.
- 15:05–15:40 **Bruno Pao – „Saaremaa viikingiaegsed sadamad“**
Bruno Pao on lõpetanud Tartu Ülikooli ajaloolasena, spetsialiseerudes meresõidu ajaloole. Töötanud 1977–87 Eesti meremuuseumis, osaledes 1978–86 mh merearheoloogilistel ekspeditsioonidel; olnud ajakirjanik, Muhu valla arendusnõunik, Saaremaa Meremuseumi Seltsi asutaja ja esimees (1994–2005). Merendusajaloo ja -traditsioonide õppejõud Hiiumaa Suuremõisa tehnikumis ja TTÜ Kuressaare kolledsis. Hulk publikatsioone mereajaloo ja kohaliku meresõidu traditsioonide teemal. Osalenud ettekannetega rahvusvahelistel konverentsidel Moskvas, Kotkas, Turus, Tallinnas ja Kuressaares.
- 15:45–16:15 **Kalmer Poopuu – „Salme valla mõtted seoses laevaleiuga“**
Kauaaegne Salme valla vallavanem. On algusest peale tegelenud muinaslaeva leidudega seonduvaga ning algatanud erinevaid plaane laevade eksponeerimiseks ja turunduses kasutamiseks.
- 16:20 Konverentsi lõpetamine
- 16:45 Ühine jalutuskäik Saaremaa Muuseumi, kus avatakse konverentsi puhul üles seatud Salme leidude näitus: „**Salme matuselaevad. Arheoloogilised uuringud 2008-2012**“. Ülevaate näitusest teeb Jüri Peets

Konverentsi jätkuüritus:

Järgmisel päeval, 1. novembril, korraldatakse ühele bussitäiele soovijatele väljasõit Salme laevade leiukohta. Osalemine registreerimise alusel, väljumine Kuressaarest kell 10:00

Konverentsile registreerumine:

Konverentsil ja väljasõidul osalemine on TASUTA, kuid palume oma osalus eelnevalt registreerida. Registreerimine 21.oktoobrini aadressil info@saaremaatourism.ee või telefonil 5050100
Tõlge inglise keelest eesti keelde järel tõlkena.

Konverentsi korraldab SA Saaremaa Turism koostöös Saaremaa Muuseumi ja Muinsuskaitseametiga

Konverentsi infot saate vaadata ka www.saaremaatourism.ee

